HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

האיש מקדש. **השתא בשלוחו מקדש בו מיבעיא.** ואין צריך לומר הכא לגבי בועל דוקא וכ"ל לג"ז אף זו צריך לגופיה הכי אלא נפקא לן מדכתיב **אי איתמר דרב יוסף אסיפא איתמר.** ולהכי לא מוקי לריש וכגון שמכירה משום דהא מנ"ל דלמא מתני' מיירי בין מכירה ובין אין מכירה ואפי' לישנא דמלתא דלרב יוסף לא נדע: **אסור לאדם שיקדש אשה בו'.** לע"ג דקתני האיש מקדש לכתחילה לא נקט ליה לגלות לנמשנינן דין קידושין[א]:

בשהיא נערה **אין בשהיא קטנה לא.** וא"ת ולמאי לרבותא נקט נערה[ב] וכל שכן קטנה וי"ל דלריך מדקתני כשהיא נערה ולא קתני קטני האיש מקדש את בתו נערה משמע[ג] דוקא נערה אבל לא קטנה ג"ע י"ל דלריך מדלא נקט בתו סתם[ד] כדתנן (כתובות דף מו:) האב זכאי בבתו בקדושיה ולא מפרש נערה כי הכא משמע דלכתחלה ממכרש נערה הוי דוקא ולא קטנה: **אסור לאדם שיקדש את בתו בשהיא קטנה.** ופ"ג לתמה לעיל לתיקורא ליכא למשום דטב למיתב טן דו ה"מ בגדולה שהיא מתקדשת ע"י עלמה הכין שנתרלית ליכא למיחש שמא תחזור אבל קטנה שמתקדשת ע"י אחיה[ד] ליכא למיחש שמא מס יהיה גדולה לא היתה מתרלית ועכשיו שלנו (ג) נוהגים לקדש בנותינו אפי' קטנות היינו משום שבבל יום ויום הגלות מתגבר עלינו ואם יש סיפק בידו ותבא בתו עכשיו לתת לבתו נדונית שמא לאחר זמן לא יהיה סיפק בידו ותבא בתו עגונה לעולם: **ושלח ושלחה** מלמד שהשליח עושה שליח. פ"ה דתני' ושלחה כתיב בפרשה ו"ת הא מינטרין מד ושלחה למדרש דקטנה ושוטה אינה יכולה להתגרש[ה] דהכי משמע ושלחה מי שמשלחה ואינה מוחזת פרט לזו שמשלחה והיא מוחזת וי"ל דושלחה כתרת יש שמי דרשות דמלי למימר ונתן בידה ולמתוק מדכתב ושלח ס"מ לדרשא אחרת ומ"ה דושלחה נפקא לדרשא אחרת ומ"ה פי' דמושלחה ממעט דיש כולהו ודיש שלא דהוה מלי למימר ונתן בידה וכן ו"ו דושלחה ומידך ושלחה מינטרין להך דרשא דמשלחה ואינה מוחזת וזה לשון ר"ח דתניא שלח פירוש ושלחה מביתו ממעט הוה ליה למיכתב ונתן בידה ומכח כתב שלח לומר שעושה שליח הוסיף ה' דכתיב שלחה מלמד שהיא עושה שליח ושלחה הוסיף ו' עוד מלמד שהשליח עושה שליח: **תורם כדעת בעל הבית.** פירוש לפי מה שמכיר בבעל הבית עינו יפה או עינו רעה ויש בתרומה שלא מדות לפי שלא נאמר בה שיעור מפורש שלא רמסת דגוך דממעט כל שהוא וכירושלמי[ו] מפרש להו מ"ר לוי בינונית מ' מן החמשים ופקא ליה מתרומת מכס דכתיב (במדבר לח) וממחצית בני ישראל תקח אחד מחמו מן החמשים כל מה שאתה חומו חומו מ' מחמשים וכמו שמניינו תרומת מכס אחד מחמשים אף כל תרומה תורם אחד מחמשים וזו מדה בינונית ועין רעה אחד מששים ופקא ליה מקרא דכתיב (ישעיה מה) ששית החיפה מחומר החטים וששית החיפה מחומר השעורים ומומר הוי שלשים סאין ומיפה ג' סאין נמלא ששית החיפה עולה חני שלשה וכשתורם ששית החיפה מחומר נמלא דהיינו אחד מששים ועיינו עין רעה ועין יפה אחד ממ' נפקא ליה מהאי קרא דכתיב ששית החיפה וכתיב נמי בהאי קרא ושמיתם כלומר ושמיתם קאי אחומר חטים וחומר שעורים דבכל אחד ואחד איכא שתות דהיינו שלשה שני חומרים ומן ששית החיפה דכתיב בהאי קרא על ושמיתם נמלא דהיינו אחד מארבעים דהוה שלשה וחני לששים סאין דהיינו חומר חטים וחומר שעורים[ה]:

פיחת

לא עלתה בידו אלא רגזנותא ולאדם טוב ממטעימים אותו מפרי מעשיו[ו] וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ דור הנאה ממנו שנאמר[1] ובמושב לציים לא ישב מושבו מושב לציים:

הדרן עלך האשה נקנית

האיש[א] מקדש בו ובשלוחו.[ב] האשה מתקדשת בה ובשלוחה.[ג] האיש מקדש את בתו בשהיא נערה בו ובשלוחו: **גמ'** השתא בשלוחו מקדש בו מיבעיא אמר רב יוסף מצוה בו יותר מבשלוחו כי הא[ז] דרב ספרא[ח] מחריך רישא רבא[ט] מלח שיבוטא איכא דאמרי בהא איסורא נמי אית בה כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב[י] אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו[יא] ורחמנא אמר[2] ואהבת לרעך כמוך וכי איתמר דרב יוסף אסיפא איתמר האשה מתקדשת בה ובשלוחה השתא בשלוחה מיקדשא בה מיבעיא אמר רב יוסף מצוה בה יותר מבשלוחה כי הא דרב ספרא מחריך רישא רבא מלח שיבוטא אבל בהא איסורא לית בה כדר"ל[יב] דאמר ר"ל טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו: האיש מקדש את בתו בשהיא נערה: כשהיא נערה אין בשהיא קטנה לא מסייע ליה לרב[יג] דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר[יד] אסור לאדם שיקדש את בתו בשהיא קטנה עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה: שליחות מנלן דתניא[3] ושלח מלמד ה[טו]שהוא עושה שליח ושלחה מלמד שהיא עושה שליח[4] ושלח ושלחה מלמד שהשליח עושה שליח אשכחן בגירושין בקידושין מנלן וכ"ת דיליף מגירושין מה לגירושין שכן ישנן בעל כרחה אמר קרא[5] ויצאה והיתה[טז] מקיש הויה ליציאה מה יציאה משוי שליח אף הויה נמי משוי שליח ואלא הא דתנן[יז] האומר לשלוחו צא תרום תורם כדעת בעל הבית ואם אינו יודע דעת בעל הבית תורם בבינונית אחד מחמשים

פיחת

לו (ו) **עלה בידו.** בשכרו אלא כתם בשרו כרגזנותו[ט] לג נשמכר כלום: **דור.** נדור: **שנאמר ובמושב לציים לא ישב.** וזה שאינו נהנה מלנו אמה יתעסק אם לא בלימודו:

הדרן עלך האשה נקנית

האיש מקדש בו ובשלוחו. בגמ' יליף לה: **בשהיא נערה.** וכ"ש בשהיא קטנה אם קבל[י] קידושין מקודשת. והאי דנקט נערה לומר לרעת שמעונין לקטנה לכתחלה לג כלמפרש בגמ': **גמ' מצוה בו יותר מבשלוחו.** לכי עסיק גופו במלות[ט] מקבל שכר טפי: **מחריך רישא.** לכבוד שבת: **שיבוטא.** לג: **בהא איסורא נמי אית בה.** מע"פ שלא לתאנו ליכא לאיסורא לומר שמא תראה בו דבר מגונה: **דאמר ר"ל טב למיתב טן דו.** מפל הוא שהגשים אומרות על בעל כל הזו שהוא טוב לשבת עם שני גופים משבת אלמנה: **טן.** גוף: **דו.** שנים. ואי קשיא ה"נ גבי דידה ליכא לאיסורא כי יהיב[כ] קידושין לשלוחה ולא מזי לה אין הכי נמי ומיהו מתני' בדידה קאמר דהיא מיקדשא בה ובשלוחה הלכך הא דתנא בה לאנשי לאמועינן אבל איסורא לגבי דידה ליכא אבל ריפא לדיידי בדידיה תנא בו משום איסורא: **ושלח.** בגירושין כתיב ושלחה מביתו ומלמד כתב וגירשה ללמדינו בא שהאיש עושה שליח להוליך גט לאשתו: **מלמד שהשליח עושה שליח.** לקבל גיטה קרי ביה ושלחה[כא] לג מפיק ה"ל: **ושלח ושלחה.** שני פעמים נאמר בענין: **אחן יאחן בעל ברחה.** הלכך אימנהו נמי על ידי שלומת: **תורם כדעת בעל הבית.** לפי מה שהוא מכיר בעל הבית אם עינו יפה או עינו רעה. עין יפה אחד מארבעים עין רעה אחד מששים[כב] שהתרומה לג נאמר בה שיעור מפורש אלא נאמר בלנך (דברים יח) ואפילו כל שהוא:

פיחת

לא עלתה בידו אלא רגזנותא. לשון ר"ח דתניא שלח פירוש ושלחה מביתו ממעט הוה ליה למיכתב ונתן בידה ומכח כתב שלח לומר שעושה שליח הוסיף ה' דכתיב שלחה מלמד שהיא עושה שליח ושלחה הוסיף ו' עוד מלמד שהשליח עושה שליח: **תורם כדעת בעל הבית.** פירוש לפי מה שמכיר בבעל הבית עינו יפה או עינו רעה ויש בתרומה שלא מדות לפי שלא נאמר בה שיעור מפורש אלא רמסת דגוך דממעט כל שהוא וכירושלמי[ו] מפרש להו מ"ר לוי בינונית מ' מן החמשים ופקא ליה מתרומת מכס דכתיב (במדבר לח) וממחצית בני ישראל תקח אחד מחמו מן החמשים כל מה שאתה חומו חומו מ' מחמשים וכמו שמניינו תרומת מכס אחד מחמשים אף כל תרומה תורם אחד מחמשים וזו מדה בינונית ועין רעה אחד מששים ופקא ליה מקרא דכתיב (ישעיה מה) ששית החיפה מחומר החטים וששית החיפה מחומר השעורים ומומר הוי שלשים סאין ומיפה ג' סאין נמלא ששית החיפה עולה חני שלשה וכשתורם ששית החיפה מחומר נמלא דהיינו אחד מששים ועיינו עין רעה ועין יפה אחד ממ' נפקא ליה מהאי קרא דכתיב ששית החיפה וכתיב נמי בהאי קרא ושמיתם כלומר ושמיתם קאי אחומר חטים וחומר שעורים דבכל אחד ואחד איכא שתות דהיינו שלשה שני חומרים ומן ששית החיפה דכתיב בהאי קרא על ושמיתם נמלא דהיינו אחד מארבעים דהוה שלשה וחני לששים סאין דהיינו חומר חטים וחומר שעורים[ה]:

פיחת

לשון ר"ח דתניא שלח פירוש ושלחה מביתו ממעט הוה ליה למיכתב ונתן בידה ומכח כתב שלח לומר שעושה שליח הוסיף ה' דכתיב שלחה מלמד שהיא עושה שליח ושלחה הוסיף ו' עוד מלמד שהשליח עושה שליח: **תורם כדעת בעל הבית.** פירוש לפי מה שמכיר בבעל הבית עינו יפה או עינו רעה ויש בתרומה שלא מדות לפי שלא נאמר בה שיעור מפורש אלא רמסת דגוך דממעט כל שהוא וכירושלמי[ו] מפרש להו מ"ר לוי בינונית מ' מן החמשים ופקא ליה מתרומת מכס דכתיב (במדבר לח) וממחצית בני ישראל תקח אחד מחמו מן החמשים כל מה שאתה חומו חומו מ' מחמשים וכמו שמניינו תרומת מכס אחד מחמשים אף כל תרומה תורם אחד מחמשים וזו מדה בינונית ועין רעה אחד מששים ופקא ליה מקרא דכתיב (ישעיה מה) ששית החיפה מחומר החטים וששית החיפה מחומר השעורים ומומר הוי שלשים סאין ומיפה ג' סאין נמלא ששית החיפה עולה חני שלשה וכשתורם ששית החיפה מחומר נמלא דהיינו אחד מששים ועיינו עין רעה ועין יפה אחד ממ' נפקא ליה מהאי קרא דכתיב ששית החיפה וכתיב נמי בהאי קרא ושמיתם כלומר ושמיתם קאי אחומר חטים וחומר שעורים דבכל אחד ואחד איכא שתות דהיינו שלשה שני חומרים ומן ששית החיפה דכתיב בהאי קרא על ושמיתם נמלא דהיינו אחד מארבעים דהוה שלשה וחני לששים סאין דהיינו חומר חטים וחומר שעורים[ה]:

פיחת

מסורת הש"ס

א) [נכתב"י נוסף: בעולם הזה], ב) נקמן מד., ג) שבת קיט., ד) כתובות לו: סנהדרין מה. נב. סוטה ח: ב"ק נג. נלה ו. [פסחים עה.], ה) ב"ק קיא. לעיל ז. יבמות קיח: כתובות עה., ו) [לעיל ה. וש"נ], ז) כתובות ל"ד ע"ב: ק. תרומות פ"ד מ"ד כתובות פה. תוספתא דתרומות פ"ג ה"ט [ע"ש], ח) [נכ"י שבע"י: ולפ"ז יבמות קיח: כתובות עה., ו) נקמן פה:, י) [לעיל ה. וש"נ], יא) כתובות ל"ד ע"ב: ק. תרומות פ"ד מ"ד כתובות פה. תוספתא פ"ג ה"ט [ע"ש], יב) [נכ"י שבע"י: ולפ"ז], יג) [נדפו"ר: קידושין. וכנ"י שבנ"י: שם קיבל מהיכ קידושי שניה מקודשת], יד) [נדפו"ר וכנ"י ר"ן: בשלום], טו) [נכ"י שבנ"י: ק"ק: שבנ"י: שם קידושין], טז) [נכ"י גיטין כה. נלה], יז) [תרומות פ"ד מ"ג], יח) [נלקח לדיכור זה מקומו אחר לדיכור שלפ"ן], יט) [נדפו"ר: דלוקמ], כ) [נדפו"ר: ולפ"ז], כא) [נכ"י שבע"י: ושלחה], כב) [נכ"י גיטין כה. נלה], כג) [תרומות פ"ד מ"ג], כד) נלקח לדיכור זה מקומו אחר לדיכור שלפ"ן], כה) [נדפו"ר: ולפ"ז], כו) [נדפו"ר: לדוקמ], כז) [נלקח"ל יבמות קיג:], כח) [תרומות פ"ד ה"ג],

תורה אור השלם

1. אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב: תהלים א א
2. לֹא תִקֹּם וְלֹא תִטֹּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ אֲנִי יְיָ: ויקרא יט יח
3. כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ: דברים כד א
4. וּשְׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: דברים כד ג
5. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר: דברים כד ב

גליון הש"ס

גמ' מלח שיבוטא. ע' ע"ז דף ל"ט ע"ב תד"ה ושמעון: **שם אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה.** עי' מהרש"ל ס"ל פ"ג דכ"ב דף טז ע"ב: **תוס' ד"ה האיש** וכו' אבל בב' תיבות לא. עי' נמר שבע פ"ג דסוגיות ד"ה על פיסס:

מוסף רש"י

האיש מקדש בו ובשלוחו. והמקדש אפי' למכירו יקדשנה בפני עדים ויאמר תהי מקודשת לפלוני בטובעת זו כדת משה וישראל (האורה ח"ב סי"ד). **האיש מקדש את בתו.** מקבל קידושי בתו קטנה שלא מדעתה (סוטה כג.). **מחריך רישא.** מס היה שם רגם כשהוא נחרוך מתכלו הוא בעלמו (שבת קיט.). **טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו.** טן דו, גופים שנים כל דהו בעל (יבמות קיח:). בעל ואפילו ואפילו אינו לה אלא לצורך בעלמה (לעיל ז.). משל לסייטן הוא שהגשים אומרות טוב לשבת עם גוף אינם משבת אלמנה (כתובות עה.). כלומר אפי בבל דהו ניחא לה (ב"ק קיא.). **דו.** לשון יונים ליו שתים (סוכה נא:). **עד שתגדל ותאמר בפלוני אני רוצה.** ופמן לדבר לכתיב [בראשית כד מ] נקרא לנערה ושאלה אף פיה (רש"י ריי"ף וכ"ה ברש"י בחומש). **תורם כדעת בעל הבית.** כפי מה שהוא מכיר בו, אם עין יפה אחד מארבעים ואם עין רעה אחד מששים (כתובות צט:) שכך שיעורו מכמים (בכורות סא. מכת"י).

מוסף תוספות

א. אע"ג דאיכא איסורא דחיילי קידושין. תוס' טוף. ב. לאשמעינן אע"ג שהיא גדולה היא ברשות האב להתקדש. תוס' הרא"ש. ג. ומשמע בין נערה בין קטנה. ריטב"א. ד. מדעתו. תוס' הרא"ש. אבל בשהיא נערה יש שמי דרשות כתוב. אע"ג דאמרה בפלוני אני רוצה שמא תחזור בה לכשתגדיל. וע"ע בתוס' ר"י הזקן. ה. וכולה מילתה אסמכתא דשמואל גופיה קאמר (לקמן נח.) חטה אחת פוטרת את הכרי. תוס' בתוספות צט ע"ב.

תוס' ר"י הזקן

רגזנותא. כחש בשרו.

סליק פירקא
האיש מקדש

מצוה בו. כל מצוה שמוטלת עליו יעשה בגופו ולא ע"י שליח. **מחריך רישא.** הוא בעצמו לכבוד שבת היה מהבהב ראש הבהמה באור. **שיבוטא.** דג. **ותתגנה.** וישנאנה, ואם הוא יולך